

In- / uitbesteden schoonmaak

Naar aanleiding van de beeldvormende sessie over schoonmaak zijn door enkele raadsleden een aantal technische en toelichtende vragen gesteld over mogelijkheden bij aanbesteding van schoonmaak. Hierbij ontvangt u de vragen met reactie.

V: *In welke mate kan het perceel iederz maximaal worden verhoogd en welke financiële effecten heeft dit?*

A: Het is mogelijk om het aandeel van iederz te verhogen, maar daarbij spelen wel een aantal beperkingen:

- De schoonmakers van iederz zijn nu werkzaam in vier grote panden van de gemeente Groningen. Hiervoor is gekozen omdat het gaat om medewerkers die met een goede aansturing in groepsverband werkzaamheden moet verrichten. In de praktijk is het lastig om iemand die vanuit iederz schoonmaakwerk doet, zelfstandig in een pand aan het werk te zetten. Uitbreiding van het iederz contract is dan ook alleen mogelijk als er een groter pand wordt overgeheveld uit het huidige contract met de reguliere schoonmaakpartijen naar het iederz contract. Mogelijk in aanmerking zouden komen: Kreupelstraat, Gedempte Zuiderdiep, Trompsingel, Hanzeplein.
- Zowel bij aanbesteden als bij inbesteden geldt de verplichting huidig personeel over te nemen dat op moment van overname minimaal 1,5 jaar in dienst is. De ruimte om het aandeel iederz te verhogen wordt dus ook beperkt door het personeel dat mee overkomt. Volgens de huidige inschatting zal die ruimte klein zijn, nl ongeveer 8% van de uren.
- Het betekent ook dat (reguliere) medewerkers van huidige panden moeten worden afgehaald, en op andere locaties moeten worden geplaatst. Dit moet passen binnen de benodigde uren en kan betekenen dat de uren over meerdere panden moeten worden verdeeld.
- Verder is het nog de vraag of de leverancier van het iederz perceel voldoende nieuwe medewerkers kan vinden om een extra pand schoon te maken. Met de invoering van de Participatiewet stromen er geen mensen meer in de SW. Dat betekent dat er geen aanwas is van potentieel personeel voor de schoonmaak vanuit deze doelgroep. Mogelijk is er nog een enkele medewerker vanuit het beschutte bedrijf die door kan stromen, maar dan praten we over marginale verhoging van de inzet. Hier is geen garantie op te geven dat dit lukt.
- Tot slot zien we ook dat er enkele medewerkers van iederz zijn die nu voor meerdere werkgevers ingezet worden. Haal je deze medewerkers uit deze structuur, door ze voor gemeentelijke panden in te zetten, dan leidt dit mogelijk tot onrust en onbegrip bij deze medewerkers. De financiële meerkosten van het iederz perceel ten opzichte van reguliere schoonmaak zijn marginaal.

Daarmee is het misschien mogelijk om een extra pand toe te voegen aan het perceel iederz. Echter het is zeer onzeker of we dit wel goed kunnen invullen. Daarnaast heeft het consequenties voor de reguliere schoonmakers.

V: *Wat zijn de financiële effecten bij het opnemen van de volgende voorwaarden in de eisen:*

- *Werkdrukreductie van een omvang die overeenkomt met het ingeschatte effect van "productieverlies" van 15%*
- *SROI aandeel verhogen naar 15%*
- *Altijd dagschoonmaak voor de niet specialistische schoonmaakwerkzaamheden*

A:

- *Werkdrukreductie van een omvang die overeenkomt met het ingeschatte effect van "productieverlies" van 15%.*

Als we het volledig geschatte productieverlies bij inbesteden willen omzetten in langere schoonmaaktijden bij aanbesteden dan zou dat uitkomen op de volgende inschatting van extra kosten: De kosten voor 15% extra schoonmaaktijd ramen we op 172.500,- euro. Dat is 15% van de huidige kosten à 1,15 miljoen euro.

Er spelen meerdere zaken een rol bij dit productieverlies, waardoor vertalen naar extra schoonmaaktijd lastig is. Als we 10% extra tijd opnemen als eis voor meer schoonmaaktijd ramen we dit op 115.000,- euro.

Bij deze invulling willen we wel een kanttekening maken. Uit de interviews komt naar voren dat de productietijd slechts in beperkte mate belangrijk is voor het welbevinden. Een zeer belangrijke factor is, hoe de gemeente het opdrachtgeverschap invult richting de schoonmakers. Bijvoorbeeld door hen een

Kerstpakket uit te reiken, uit te nodigen bij vieringen zoals de nieuwjaarsreceptie, taart op de afdeling etc. Dit is een belangrijk element in de waardering van schoonmakers, maar staat los van de aanbestedingseisen en kan de gemeente zelf invullen.

- SROI aandeel verhogen naar 15%.

De huidige situatie is 26% SROI via iederz. Het overige (reguliere) deel heeft geen taakstelling SROI. Bij inbesteden is ook van deze verhouding SROI uitgegaan; daar is geen aanvullende opdracht voor SROI meegenomen.

In de CAO schoonmaak is geregeld dat alle medewerkers met een vast contract die langer in dienst zijn dan 1,5 jaar, overgenomen moeten worden. Ook bij inbesteden moeten medewerkers van de schoonmaakbedrijven worden overgenomen. Dat heeft als gevolg dat voor 8% van de benodigde uren geen medewerkers over komen. Bij zowel inbesteden als aanbesteden kan deze 8% bij de start van de nieuwe periode maximaal via SROI ingevuld worden¹. Bij inbesteden mag verwacht worden dat medewerkers in dienst zullen blijven van de gemeente en er weinig mobiliteit ontstaat. Bij aanbesteden kan aan de leveranciers gevraagd worden of ze in de loop van het contract kans zien om het percentage SROI in de loop van het contract te verhogen. Advies is om dit in de wensenlijst op te nemen en leveranciers te laten omschrijven tot welk percentage zij dit in kunnen vullen en hoe zij dat doen. De leverancier die hier het beste op scoort krijgt meer punten en een grotere kans om de aanbesteding te winnen. Of 15% een reëel percentage is, kan gevraagd worden in een marktconsultatie. Dan kan ook gevraagd worden naar de eventuele meerkosten van een hoger SROI percentage.

- Altijd dagschoonmaak voor de niet specialistische schoonmaakwerkzaamheden.

Daar waar het kan kunnen we dagschoonmaak doorvoeren. Dagschoonmaak is echter helaas niet overal altijd mogelijk. Denk aan consultatiebureaus die overdag zittingen hebben, balies van Burgerzaken die de hele dag open zijn. Of taken die overlast kunnen geven, zoals stofzuigen. Dit geldt overigens ook bij inbesteden. Ook dan zal niet altijd sprake kunnen zijn van dagschoonmaak vanwege genoemde belemmeringen. De eis zo veel mogelijk dagschoonmaak leidt niet tot aanvullende kosten in de aanbesteding.

V: *Welke risico's bestaan er op te weinig inschrijvers indien deze eisen worden opgenomen?*

A: Dit nemen we mee in de marktconsultatie, om te toetsen of er meer bedrijven zijn die de eisen reëel vinden.

V: *Indien alleen de specialistische schoonmaakwerkzaamheden (raambewassing, vloeren (tapijt, linoleumonderhoud) worden aanbesteed, en de reguliere schoonmaak inbesteed, hoe zien dan de financiële effecten eruit?*

A: In het onderzoek van TwynstraGudde is glasbewassing buiten beschouwing gelaten, omdat dit bij zowel in- als uitbesteding uitbesteed blijft worden.

Het specialistische vloeronderhoud wordt nu uitgevoerd door de schoonmaakbedrijven (en is onderdeel van de totale kosten voor uitbesteding à 1,15 miljoen euro). De kosten voor specialistische vloeronderhoud (78.000,- euro) zijn daarom ook meegenomen in de variant inbesteden en zijn dus ook verwerkt in het totale bedrag van 1,93 miljoen euro voor inbesteden.

Financieel gezien is hier dus al rekening mee gehouden.

V: *In hoeverre kunnen we schoonmakers bij voorrang instromen in de gemeentelijke organisatie bij vacatures waardoor men door de bedrijven aan te bieden opleidingsmogelijkheden kan benutten en aan welke vacatures moet dan worden gedacht?*

A: In de aanbesteding kan extra aandacht worden gevraagd voor opleidings- en doorgroeimogelijkheden van het schoonmaakpersoneel, bovenop de reguliere afspraken rondom opleiding.

Binnen de huidige regels is met voorrang solliciteren op gemeentelijke vacatures niet mogelijk. In het kader van alleen het aanbesteden van de schoonmaak kunnen deze regels ook niet worden aangepast. De regels omtrent

¹ Er zijn verschillende mogelijkheden om het aandeel SROI te verhogen. De ruimte die er is (naar verwachting 8%) kan je maar één keer inzetten.

solliciteren zouden opnieuw bekeken kunnen worden, maar dan vanuit een breder kader. Daarbij kijkend naar alle medewerkers van bedrijven die werken voor de gemeente Groningen maar niet in dienst zijn bij de gemeente. Als de regels worden aangepast zal het effect waarschijnlijk wel beperkt zijn, omdat een aantal andere voorkeursgroepen bijvoorbeeld wettelijk voorrang krijgt. De OR heeft instemmingsrecht op het stellen van regels voor het aannemen voor personeel, en moet dus instemmen hiermee.

Een aantal punten zal daarbij moeten worden overwogen, waaronder:

- Het moet goed gemotiveerd zijn en moet niet tot discriminatie leiden.
- Hoe ga je om met andere partijen waaraan je werk hebt uitbesteed en die tot dusver niet als interne kandidaat worden gezien (denk aan ICT, Zorg van de Zaken, Catering, Beveiliging). Wil je iets generieks voor alle partijen die binnen de Gemeente Groningen werkzaam zijn of enkel voor de schoonmaak (zie dit ook in verhouding tot het punt van discriminatie).
- Het kan leiden tot verdringing als men weet dat je bij indiensttreding bij een bepaald schoonmaakbedrijf als interne kandidaat gezien wordt voor vacatures bij de gemeente. Daarmee kan het ook leiden tot een hoger verloop.
- Er zijn veel reorganisaties geweest, waarbij personele bezuinigingen een rol speelden. Het is de vraag of je de kans op instroom van externen dan groter wil maken.

V: Welke mogelijkheden zijn er nog meer aanvullend op bijvoorbeeld de CAO die geldt in de schoonmaakbranche?

A: Zie bijgevoegde tabel 1², waarbij geldt dat enkele onderdelen relevanter zijn dan andere, maar in totaal een beeld geeft van de opties waaraan gedacht kan worden. In een aanbesteding kan aan de leveranciers gevraagd worden hoe zij de aanbesteding socialer willen invullen. Daarvoor kunnen ze dan punten krijgen. Degene met de hoogste puntenscore over alle onderdelen wint de aanbesteding.

Rick Pos en Michiel Smit namens wethouders Chakor en Bloemhoff

² Tabel 1 van het memo

Tabel 1. Mogelijkheden aanvullende invulling sociaal aanbesteden

Extra opties sociaal aanbesteden	Toelichting	Inschatting aanvullende kosten	Opmerking
Extra schoonmaaktijd	Extra schoonmaaktijd opnemen als eis in de aanbesteding, om meer ruimte te geven aan schoonmakers om werkdruk te hanteren. We gaan hier uit van 15% omdat dat het percentage geschat productieverlies is bij inbesteden, maar dit kan ook bv. op 10% worden gezet.	Tot 172.500 (bij 15%)	Uit de interviews komt naar voren dat de productietijd slechts in beperkte mate belangrijk is voor het welbevinden.
Dagschoonmaak	Mogelijkheden benutten die er zijn voor dagschoonmaak opnemen als eis in de aanbesteding. (dagschoonmaak tenzij...). Er zijn wel beperkingen bv. geluidoverlast agv stofzuigen, balies die bezet zijn etc.	-	De beperkingen voor dagschoonmaak spelen niet alleen bij aanbesteden, maar ook bij inbesteden.
Sociaal opdrachtgeverschap 'erbij horen'	Uitstralen erbij horen: bijvoorbeeld uitreiken Kerstpakket, uitnodigen bij vieringen zoals nieuwjaarsreceptie, taart op afdeling. (ingehuurd personeel in dagelijkse omgang benaderen alsof onderdeel is van organisatie)	5000	
Interne vacaturemarkt	Binnen huidige regels nog niet mogelijk. Hiervoor moet interne regelgeving aangepast.		Advies is om het niet te doen. Mocht hiervoor wel worden gekozen, is het advies om dit breder te doen dan alleen voor schoonmaak.
Werkdrukmeting en Medewerkers-tevredenheids-onderzoek	Monitoren van werkdruk en tevredenheid van personeel kunnen worden opgenomen in de eisen. Afspraken over het volgen kunnen opgenomen in de wegingsfactoren.	15.000	
Opleidingen en doorgroei (aanvullend op regulier)	Dit kan worden meegenomen in de wegingsfactoren bij aanbesteding. De opleidingsprogramma's moeten niet alleen gericht zijn op schoonmaak, dus bv specialistisch reinigen, maar ook bijvoorbeeld hospitality, zelfsturing, taalcursussen en wellicht andere trainingsmogelijkheden	20.000	Bij inbesteden is rekening gehouden met een regulier opleidingsbudget.
SROI	Bij de huidige reguliere schoonmaak (afgezien van iederz) zijn geen afspraken SROI. Er kunnen wel afspraken worden gemaakt bij de reguliere schoonmaak. Dit kan onderdeel zijn van de weging.		Ook bij inbesteden is geen rekening gehouden met aanvullende afspraken SROI. Extra kosten die het bij aanbesteding met zich meebrengt gelden ook bij inbesteding.
		212.500	